

Reykjavík 01.03.2018

Alþingi

Kirkjustræti
150 Reykjavík

Alþingi 6.3.2018

Málsnr.: 1801153

Málalykill: 0.34.8

88 mál

Hér með sendist útskrift úr gerðabók umhverfis- og skipulagsráðs frá 28. febrúar 2018 varðandi eftirfarandi mál.

Þjóðarsjúkrahús - staðarvalsgreining

Lagt fram erindi frá nefndarsviði Alþingis dags. 5. febrúar 2018 þar sem óskað er eftir umsögn umhverfis- og skipulagssviðs á tillögu til þingsályktunar um óháða, faglega staðarvalsgreiningu fyrir nýtt þjóðarsjúkrahús. Einnig er lögð fram umsögn umhverfis- og skipulagssviðs dags. 23. febrúar 2018.

F.h. umhverfis- og skipulagssviðs

Harri Ormarsson

Fylgiskjal: umsögn umhverfis- og skipulagssviðs dags. 23. febrúar 2018.

Reykjavíkurborg

Umhverfis og skipulagsvið

Reykjavík, 23. febrúar 2018

Mál: Umsögn umhverfis- og skipulagsviðs um tillögu til þingsályktunar um óháða, faglega staðarvalsgreiningu fyrir nýtt þjóðarsjúkrahús.

Vísað er til erindis velferðarnefndar Alþingis frá 5. febrúar sl., þar sem óskað er eftir umsögn um ofangreinda þingsályktunartillögu. Í tillögunni er lagt til að heilbrigðisráðherra láti framkvæma óháða faglega staðarvalsgreiningu fyrir nýtt þjóðarsjúkrahús. Leitað verði til ráðgjafar hjá „erlendum sem innlendum fagaðilum sem verði falið að gera úttekt á mögulegri staðsetningu, m.a. með tilliti til fjárhags-, gæða-, samgöngu-, umferðar- og öryggismála“.

Gert hefur verið ráð fyrir Landspítala við Hringbraut í skipulagi borgarinnar allt frá því að tekið var frá land fyrir spítalann sunnarlega í Skólavörðuholti árið 1918. Síðan 1969 hefur verið gert ráð fyrir frekari þróun og uppbyggingu Landspítalasvæðisins til suðurs. Í skipulagi borgarinnar hefur því lengi verið frátekið rúmgott svæði til þarfa þjóðarsjúkrahússins við Hringbrautina og hafa skipulagsákvæðanir í staðfestu aðalskipulagi alltaf tekið mið af því. Borgaryfirvöld hafa því ávallt stutt og virt ákvarðanir ríkisvaldsins um að byggja áfram upp spítalastarfsemi á svæðinu við Hringbraut. Það hefur líka verið álit borgaryfirvalda að staðsetning Landspítala-háskólasjúkrahúss sé hentug, á mótum fjögurra afkastamikilla stofnbrauta, sem auðvelt er að þjóna með góðum almenningssamgöngum, nálægt Háskóla Íslands og rannsóknarstarfsemi, í grennd við þéttbyggð íbúðarhverfi og nærri þungamiðju athafnalífs höfuðborgarsvæðisins. Starfsemi vinnustaðar eins og Landspítalans hefur ennfremur verið mikill styrkur fyrir samfélagið og atvinnulífið í Reykjavík.

Borgaryfirvöld hafa sett fram þá stefnu að skapa klasa háskóla og rannsóknastofnana í Vatnsmýrinni. Sú stefna var fyrst fram í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2001-2024 (AR2001-2024) sem samþykkt var árið 2003 og tók mið af því að framtíðaruppbygging spítalans yrði við Hringbraut. Sambærilega stefnu um þekkingarklasa í Vatnsmýrinni var sett fram í svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins 2001-2024, sem samþykkt var sama ár og svipaða stefnu má finna í núgildandi aðalskipulagi borgarinnar og svæðisskipulagi. Ákvörðun um framtíðarstaðsetningu Landspítala við Hringbraut er því ekki byggð á AR2001-2024 sem slíku, eins og haldið er fram í greinargerð með þingsályktunartillögu, heldur tók umrætt aðalskipulag mið af niðurstöðu starfsnefndar heilbrigðisráðherra frá janúar 2002, sem hafði verið sett á stofn eftir að ákveðið var að sameina spítalana í Reykjavík. Með niðurstöðu nefndar heilbrigðisráðherra var staðfest að Landspítalinn-háskólasjúkrahús yrði ekki fært úr stað og frekari þróun og uppbygging yrði til suðurs frá núverandi spítalasvæði, eins og hafði verið ráðgert frá 1969. Í framhaldi þess var meðal annars loks ráðist í færslu Hringbrautar sem lengi hafði staðið fyrir dyrum vegna fyrirhugaðrar uppbyggingar.

Það er alls órökstutt í greinargerð með þingsályktunartillögu að forsendur um staðarval við Hringbraut séu brostnar, þar sem „ekkert þeirra umferðar- og skipulagsúrræða sem þar er reiknað með er í gildi núna.“ Í þessu samhengi er rétt að nefna að ekki hafa verið gerðar neinar verulegar breytingar á umferðarskipulagi á svæðinu frá því sem var ákveðið í AR2001-2024. Áfram er gert ráð fyrir möguleika á Öskjuhlíðargöngum og stofnbrautirnar, Bústaðavegur, Snorrabraut, Miklabraut og Hringbraut eru enn á sínum stað. Mögulegur stokkur undir Miklubraut, sem nú er rætt um, mun einnig auka aðgengi að svæðinu. Ennfremur hefur verið sett fram stefna um miðstöð almenningssamgangna á höfuðborgarsvæðinu á BSÍ-reit og á döfnni er skipulagssamkeppni um hana. Varðandi aðrar skipulagsforsendur sem horft hefur verið til, þá er Háskóli Íslands enn á sínum stað og Háskólinn í Reykjavík kominn í nágrennið, Vísindagarðar byggjast upp í samræmi við stefnu aðalskipulagsins og miðborgin og atvinnusvæðin á Nesinu eru áfram þungamiðja athafnalífs á höfuðborgarsvæðinu. Sömu grundvallarforsendur eru því fyrir staðarvalinu í núgildandi Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 og voru í AR2001-2024 og sömuleiðis í svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins.

Ekki er ástæða til að rifja upp í þau þær staðarvalsgreiningar sem lóðarhafi hefur látið vinna á undanförunum árum. Þeir staðarvalskostir sem hafa einkum verið skoðaðir hafa auðvitað hver og einn haft sína kosti og galla, en almennt hefur þó ekki verið mikill munur milli kosta í einstökum atriðum, þegar horft er til skipulags- og umferðarmála. Gatnatengingar og greiðar samgöngur hafa t.a.m. verið verið taldar ásættanlegar í öllum staðsetningarkostum en Hringbraut þó áberandi best varðandi aðgengi annarra ferðamáta en einkabílsins. Ekki hefur heldur verið er gert upp með afgerandi hætti milli kosta varðandi sveigjanleika í skipulagi lóðar og þróunarmöguleika á svæðinu. Hinsvegar ef horft er til þátta eins og nálægðar spítalans við háskóla og rannsóknastarfsemi og stofn- og rekstrarkostnaðar spítalans, hafa niðurstöður hinsvegar verið nokkuð eindregnar. Að jafnaði hefur verið talið að hagkvæmast að byggja upp við Hringbrautina og nýta þær fjárfestingar sem þar eru fyrir. Stofn- og rekstrarkostnaðarþátturinn hefur ítrekað verið endurmetinn og með sömu niðurstöðu.

Óskir rekstraraðila spítalans og ríkisvaldins í þessu máli hafa verið skýrar og það er engin ástæða til að efast um að ekki hafi verið valinn skynsamlegasti kosturinn í þessu stóra máli. Áform um framtíðaruppbyggingu spítalans við Hringbraut hafa verið á borðum fjölmargra ríkisstjórna og mismunandi borgarstjórnarmeirihluta. Því má ætla að breið sátt sé um staðarvalið í samfélaginu, sem er mikilvægt þegar ráðist er í stórf framkvæmdir sem þessar.

Staðsetning þjóðarsjúkrahúss og annarra stórbygginga verða seint óumdeildar. Vel unnar staðarvalsgreiningar eru auðvitað mikilvægar í þessu samhengi, til að gefa vísbendingar um hagkvæmustu kostina og skapa breiðari sátt. Það verður hinsvegar ávallt umdeilanlegt hvernig ber að standa að staðarvalsgreiningu, hvaða þætti eigi að leggja til grundvallar og hvaða vægi hver þáttur eigi að fá. Þó nokkuð sé um liðið síðan fyrra kostamat var unnið, þá má ætla að sömu grunnþættir verði lagðir til grundvallar í nýju mati og líklegt að svipað vægi væri lagt á einstaka þætti. Endurtekin staðarvalsgreining er því ekki líklega til að leiða til nýrrar afgerandi niðurstöðu eða niðurstöðu sem breiðari sátt yrði um. Það gæti líka skapast ágreiningur um hvernig ætti að standa að sjálfri staðarvalsgreiningunni og væri það ekki gott vegarnesti fyrir slíkt verkefni.

Ef heilbrigðisráðherra kys að láta endurtaka staðarvalsgreiningu fyrir Landspítalann þá munu skipulagsyfivöld Reykjavíkurborgar að sjálfsögðu liðsinna því verkefni.

Haraldur Sigurðsson